

Mokymosi programa BFAA licencijoms gauti

BFAA vadovas bendrovėms dėl darbuotojų kvalifikacinių reikalavimų atitikties FPRD II ir DPPD

Investavimo konsultantas – IA (pagal FPRD II)

Investavimo informacijos teikėjas – IIP (pagal FPRD II)

Investicinio gyvybės draudimo konsultantas – IIA (pagal DPPD)

Gyvybės draudimo konsultantas – LIA (pagal DPPD)

Ne gyvybės draudimo konsultantas – NLIA (pagal DPPD)

Turinys

Ižanga.....	3
Bendroji informacija	3
Tikslinė grupė	3
Kvalifikacinių reikalavimų struktūra	3
Žinių lygis.....	3
Apie testus.....	4
BFAA testų struktūra	5
BFAA programa.....	6
1. Finansinė kompetencija	6
2. Etika ir reguliavimas	8
3. Investavimo paslaugos	11
4. Nekolektyvinės finansinės priemonės.....	13
5. Kolektyvinės finansinės priemonės	15
6. Draudimo produktai	17
Kontaktai.....	22
Estija	22
Latvija	22
Lietuva	22

Ižanga

Programa skirta pasirengti **dviem** testams, parengtiems pagal FPRD II (Finansinių priemonių rinkų direktyva, angl. MIFID), ir **trims** testams, parengtiems pagal DPPD (Draudimo produktų platinimo direktyva, angl. IDD) kvalifikacinius reikalavimus. Programą sukūrė BFAA peržiūros taryba, atitinkamų sričių investicijų, draudimo bei teisės ekspertų grupė.

BFAA nariai gali naudoti šią programą, kad pasirengtų mokymams bei testų laikymui. Kad kandidatai gauti licenciją pasirengtų testams, BFAA papildomai suteikia vadovėlius ir bandomuosius testus.

Bendroji informacija

BFAA (angl. *Baltic Financial Advisors Association*, Baltijos finansų patarėjų asociacija) yra pelno nesiekianti organizacija, kurią drauge įkūrė Latvijos, Lietuvos ir Estijos bankų asociacijos. Jos paskirtis – sukurti ir valdyti kvalifikacijos sistemą, skirtą asmenims, teikiantiems investavimo rekomendacijas ar tarpininkaujantiems platinant draudimo produktus.

BFAA tikslas yra užtikrinti bendrovėms, kad darbuotojai, gavę BFAA licenciją, turėtų darbu atlikti tinkamų žinių ir įgūdžių, todėl mūsų testai yra aktualūs, patikimi bei praktiški.

Tikslinė grupė

Kvalifikaciniai reikalavimai grindžiami baziniu žinių lygiu, kurį, priklausomai nuo pareigų, turi įgyti licencijos turėtojai. Nuo darbuotojo pareigų ir darbo pobūdžio priklausys, ar būtina įgyti išsamesnių ar papildomų žinių, nei nustatyta kvalifikaciniuose reikalavimuose. Bendrovė turi pati įvertinti, kokios darbuotojo žinios yra pakankamos užduotims atlikti.

Kvalifikacinių reikalavimų struktūra

Kvalifikaciniai reikalavimai suskirstyti į kategorijas, skyrius, vertinimo kriterijus ir žinių tikslus. Žinių tikslo skyrelyje nurodoma, kokių žinių turėtų įgyti licencijos turėtojas.

Pavyzdžiai

- Kategorija 1. Finansinė kompetencija
- Skyrius 1.1. Makroekonominė aplinka
- Vertinimo kriterijai 1.1.1. Makroekonominiai rodikliai
- Žinių tikslas Suprasti verslo ciklo ir ekonominių rodiklių (BVP, nedarbo, infliacijos, valiutos kursų ir mokėjimo balansų) įtaką finansinių priemonių vertei

Žinių lygis

Žinių lygiai skirti klausimų sudėtingumo laipsniui apibūdinti.

- ❖ **Prisiminti (R)** – kandidatas privalo atpažinti ir atsiminti sąvokas, apibrėžimus ir faktus.
- ❖ **Suvokti (C)** – kandidatas privalo suprasti ir paaiškinti įvairius ryšius bei kontekstą.
- ❖ **Pritaikyti (A)** – kandidatas privalo gebėti pritaikyti informaciją, pavyzdžiui, formules, taisykles, teisinius reikalavimus ir metodus.

Visi testų klausimai yra tiesiogiai susiję su žinių tikslu. Profesionalių mokymų teikėjai ir BFAA nariai privalo tinkamai išaiškinti kvalifikacinius reikalavimus ir sukurti atitinkamą mokomąjį kursą, grindžiamą tokiu išaiškinimu.

Apie testus

BFAA testų laikymas vyksta estų, latvių ir lietuvių kalbomis naudojantis kompiuteriais. Šiame teste klausimai yra uždari ir iš keturių pateiktų atsakymo variantų tik vienas yra teisingas. Už vieną teisingą atsakymą skiriamas vienas taškas, o už neteisingą atsakymą skiriama 0 taškų.

Investavimo konsultanto (IA) ir investicinio gyvybės draudimo konsultanto (IIA) testus sudaro 80 klausimų, o Investavimo informacijos teikėjo (IIP), gyvybės draudimo konsultanto (LIA) ir ne gyvybės draudimo konsultanto (NLIA) testus sudaro 60 klausimai. Kandidatas turi atsakyti į visus pateiktus klausimus.

Pagal FPRD II reikalavimus parengti testai (IA ir IIP) yra laikomi prižiūrimose testavimo vietose, tuo tarpu DPPD testai (IIA, LIA ir NLIA) gali būti laikomi darbo vietose.

	Investavimo konsultantas IA	Investavimo informacijos teikėjas IIP	Investicinio gyvybės draudimo konsultantas IIA	Gyvybės draudimo konsultantas LIA	Ne gyvybės draudimo konsultantas NLIA
Vieno testo klausimų skaičius	80	60	80	60	60
Testo trukmė	2:00 val.	1:30 val.	1:36 val.	1:10 val.	1:10 val.
Išlaikymo lygis	70 %				

BFAA taip pat parengė testų paketus, kuriuose yra sudėti kelių testų klausimai ir tikrinamos žinios apie skirtingus draudimo produktus. Šie testų paketai padeda BFAA nariams ir jų darbuotojams, kurie platina įvairius draudimo produktus, efektyviau planuoti savo laiką.

	Draudimo konsultantas IIA / LIA / NLIA	Gyvybės rizikinio ir ne gyvybės draudimo konsultantas LIA / NLIA
Klausimų skaičius testų pakete	100	75
Testo trukmė	2:00 val.	1:30 val.
Išlaikymo lygis	70%	

BFAA testų struktūra

Kategorija	Skyrius	IA %	IIP %	IIA %	LIA %	NLIA %	
1. Finansinė kompetencija	1.1. Makroekonominė aplinka 1.2. Finansų rinkos 1.3. Draudimo rinka 1.4. Finansiniai pagrindai 1.5. Rizika ir grąža	10–20					
2. Etika ir reguliavimas	2.1. Etikos kodeksas 2.2. Investavimo reglamentavimas 2.3. Draudimo reguliavimas	15–25	25–35	15–25		35–45	
3. Investavimo paslaugos	3.1. Investavimo rekomendacija 3.2. Portfelio valdymas 3.3. Kitos investavimo paslaugos 3.4. Papildomos investavimo paslaugos	20–30	10–20	5-15	-	-	
4. Nekolektyvinės investavimo priemonės	4.1. Indėliai 4.2. Obligacijos 4.3. Akcijos 4.4. Išvestinės finansinės priemonės	15–25	10–20	0–10	-	-	
5. Kolektyvinės finansinės priemonės	5.1. Fondų ypatybės 5.2. Investiciniai fondai 5.3. Pensijų sistema	20–30	10–20	5–15	0–10	-	
6. Draudimo produktai	6.1. Ne gyvybės draudimo produktai 6.2. Gyvybės draudimo produktai	-	-	30–45	35–50	35–50	

BFAA programa

1. Finansinė kompetencija

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
1.1. Makroekonominė aplinka	1.1.1. Makroekonominiai rodikliai	Suprasti verslo ciklo ir ekonominių rodiklių (BVP, nedarbo, infliacijos, valiutos kursų ir mokėjimo balansų) įtaką finansinių priemonių vertei.	C	R	C	R	R
	1.1.2. Fiskalinė ir pinigų politika	Prisiminti centrinių bankų vaidmenį ir jų turimas pinigų politikos įgyvendinimo priemones.	R	R	R	-	-
1.2. Finansų rinkos	1.2.1. Užsienio valiutų rinkos	Suprasti užsienio valiutų rinkų vaidmenį globalioje ekonomikoje ir žinoti jų santykį su kitomis finansų rinkomis, ypač išvestinių finansinių priemonių ir obligacijų rinkomis.	R	-	-	-	-
	1.2.2. Obligacijų rinkos	Suprasti dvejopą obligacijų rinkų funkciją: kapitalo šaltinio įmonėms, vyriausybėms ir kitoms organizacijoms funkciją bei investavimo galimybių investuotojams suteikimo funkciją.	C	C	-	-	-
		Žinoti obligacijų rinkų pagrindinius dalyvius ir prisiminti obligacijų, kaip turto klasės, savybes.	R	R	-	-	-
		Gebėti atskirti obligacijų ir nuosavybės vertybinių popierių rinkas pagal jų dydį, apimtį ir investicijų kiekius.	C	R	-	-	-
	1.2.3. Nuosavybės vertybinių popierių rinkos	Suprasti dvejopą nuosavybės vertybinių popierių rinkų funkciją: kapitalo šaltinio įmonėms funkciją bei investavimo galimybių investuotojams suteikimo funkciją.	C	C	R	-	-
		Žinoti nuosavybės vertybinių popierių rinkų pagrindinius dalyvius ir prisiminti nuosavybės vertybinių popierių, kaip turto klasės, savybes.	R	R	-	-	-
	1.2.4. Išvestinių finansinių priemonių rinkos	Suprasti išvestinių finansinių priemonių rinkų vaidmenį rizikos ir investicijų valdymo požiūriu.	C	-	-	-	-
		Prisiminti svarbiausias išvestines finansines priemones ir jų funkcijas.	R	-	-	-	-
		Žinoti pagrindinius išvestinių finansinių priemonių rinkų dalyvius ir gebėti atskirti išvestines finansines priemones ir kitokį finansinį turtą.	R	-	-	-	-
	1.3. Draudimo rinka	1.3.1. Draudimo rūšys	Gebėti atskirti sumų draudimą nuo nuostolių draudimo; apibūdinti, kokius rizikos tipus galima apdrausti ir kokių ne.	-	-	C	C
Atskirti gyvybės ir ne gyvybės draudimus ir jų produktus.			-	-	C	C	C
Suprasti papildomos rizikos sąvoką.			-	-	R	R	R
Žinoti tiesioginio investavimo ir draudimo produktų su investiciniais elementais privalumus ir trūkumus.			C	-	C	-	-

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
1.3. Socialinė apsauga		Žinoti skirtingas anuitetų rūšis ir jų bruožus.	-	-	C	R	-
		Suprasti, dėl kokių aplinkybių ir kaip skiriasi anuitetų kaina.	-	-	C	-	-
	1.3.2. Socialinė apsauga	Žinoti pagrindinius valstybinės socialinės apsaugos sistemos principus.	-	-	R	R	R
		Prisiminti pagrindinius socialinių garantijų tipus, pavyzdžiui, negalios, sveikatos ir profesines garantijas.	-	-	R	R	R
		Prisiminti atsakingas institucijas ar trečiąsias šalis, teikiančias negalios, sveikatos ir profesines garantijas.	-	-	R	R	R
		Gebėti paaiškinti klientui, kokiomis aplinkybėmis socialinės garantijos galimos ir kokie jų privalumai.	-	-	R	R	R
	1.3.3. Draudimo rinka	Apibūdinti draudimo rinką ir pagrindines susijusias grupes (draudėjai, tarpininkai, draudikai (registruoti vietoje ar tarptautiniai paslaugų teikėjai), perdraudikai).	-	-	R	R	R
		Apibūdinti santykius tarp draudėjų, tarpininkų ir draudimo bendrovių bei skirtingų platinimo kanalų.	-	-	C	C	C
		Apibūdinti pagrindines draudimo rinkos tarpininkų savybes ir aiškiai atskirti brokerius (klientų atstovus) nuo agentų (draudimo bendrovių atstovų).	-	-	C	C	C
		Apibūdinti pagrindines rizikos vertinimo ir žalų administravimo darbuotojų funkcijas ir atsakomybes.	-	-	-	-	R
		Paaiškinti finansinės veiklos priežiūros institucijos (Lietuvos Banko) vaidmenį suteikiant draudikams ir tarpininkams leidimus veiklai bei juos prižiūrint ir reguliuojant jų veiklą.	-	-	R	R	R
		Paaiškinkite, kodėl kai kurie draudimo produktai yra privalomi (pvz., TPVCA draudimas).	-	-	-	-	C
		Žinoti kas yra biometrinės rizikos ir kokios apsaugos yra siūlomos rinkoje.	-	-	R	R	-
		Žinoti Apdraustųjų asmenų apsaugos fondo funkciją – suteikti garantiją apdraustajam (fiziniam asmeniui).	-	-	R	R	R
	1.4. Finansiniai pagrindai	1.4.1. Palūkanų sąvokos	Suprasti tokias sąvokas kaip paprastosios palūkanos, sudėtinės palūkanos, nominaliosios palūkanos, su infliacijos rodikliu susietos palūkanos ir žinoti, kokiais atvejais vartoti kiekvieną iš šių sąvokų.	A	C	A	A
1.4.2. Pinigų laiko vertė		Suprasti dabartinės vertės, būsimos vertės ir galutinės vertės sąvokas.	A	C	C	C	-

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
	1.4.3. Bendrovės finansiniai duomenys	Suprasti pagrindinius draudimo bendrovių finansinės apskaitos aspektus, pvz. skirti pasirašytas ir uždirbtas įmokas, išmokėtas žalas ir techninius atidėjinius.	-	-	C	C	C
1.5. Rizika ir grąža	1.5.1. Rizikų rūšys	Žinoti skirtingų rizikos rūšių sąvokas (rinkos rizika, kainos / normos rizika, palūkanų normos rizika, reinvestavimo rizika, valiutos rizika, kredito rizika, likvidumo rizika, veiklos rizika, mokesčių rizika) ir taip pat suprasti, kaip šios rizikos rūšys gali paveikti kliento investicijas.	R	R	R	-	-
	1.5.2. Grąžos sudėtinės dalys	Suprasti sąvokas pinigine grąža, procentinė grąža, vidutinė grąža, grąžos dispersija ir kaip jos apskaičiuojamos.	C	R	R	R	R

2. Etika ir reguliavimas

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
2.1. Etikos kodeksas	2.1.1. BFAA etikos kodeksas	Etikos svarbos supratimas saugant finansų rinkų integralumą ir išsaugant pasitikėjimą investuotojo profesija bei finansinių paslaugų sektoriumi. BFAA etikos kodekse numatyto etiško elgesio ir teisiškai priimtino, įstatymų ir reglamentavimo numatyto elgesio skirtumai.	C	C	C	C	C
	2.1.2. BFAA etikos kodekso taikymas	Nustatykite teigiamus ir neigiamus etiško elgesio rodiklius nesudėtingose situacijose.	A	A	A	A	A
2.2. Investavimo reglamentavimas	2.2.1. Reglamentavimo Europos lygmeniu principai	Suprasti papirkimo ir korupcijos sąvoką bei principus ir suprasti verslo veiklos kodeksą.	C	C	-	-	-
		Suprasti, kas yra piktnaudžiavimas rinka ir prekyba vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija (kas yra viešai neatskleista informacija, kaip apibrėžiamas piktnaudžiavimas rinka, kaip tai nustatyti).	C	C	-	-	-
		Suprasti principo „pažink savo klientą“ svarbą ir paslaugų teikėjo pareigą neteikti paslaugų be informacijos.	A	A	-	-	-
		Suprasti, kas yra viešai neatskleista informacija ir kokios gali būti pasekmės, jei ji perduodama neįgaliesiems asmenims.	C	C	-	-	-
		Suprasti, kaip galima nustatyti manipuliavimą rinka, kokie yra to ženklai ir prievolė pranešti.	A	A	-	-	-
	2.2.2. Kovos su pinigų plovimu teisės aktai	Suprasti pagrindinius pinigų plovimo etapus.	C	C	-	-	-
		Suprasti, kas yra teroristų finansavimas.	C	C	-	-	-

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
	2.2.3. Investicinių paslaugų teikėjo įsipareigojimai	Suprasti pareigą pranešti apie bet kokius įtartinus sandorius ir prievolę neinformuoti kliento.	A	A	-	-	-
		Žinoti apie galimus su skirtingomis investicinėmis paslaugomis susijusius interesų konfliktus investicinėje įmonėje; žinoti, kodėl paskatinimo, atlyginimo ir atgrasymo struktūros sukuria galimas interesų konfliktų situacijas.	C	C	-	-	-
		Žinoti, ką reiškia pavedimų vykdymas geriausiomis klientui sąlygomis.	R	R	-	-	-
		Suprasti dokumentų (iki sandorio sudarymo) ir atskaitų (įprastos ir sandorio atskaitos) pateikimo investuotojui prievolę.	C	C	-	-	-
		Suprasti paslaugų teikėjų prievolę saugoti klientų turtą (pinigus ir vertybinius popierius).	R	R	-	-	-
		Suprasti paslaugos teikėjo prievolę įvertinti kliento žinias ir patirtį (priimtinumą ir tinkamumą vertinimas).	A	C	-	-	-
		Suprasti paslaugų teikėjų pareigą priskirti klientą kategorijai prieš pradėdant teikti investicines paslaugas (neprofesionalusis klientas, profesionalusis klientas, tinkama sandorio šalis).	R	R	-	-	-
		Suprasti garantijų fondo vaidmenį ir žinoti, koks turtas yra dengiamas ir nedengiamas fondu ir kokios ribos taikomos.	R	R	-	-	-
		Suprasti paslaugų teikėjų pareigą nagrinėti klientų skundus (jei paslaugos teikėjui nepavyksta išspręsti ginčo, jis turi nukreipti klientus į ginčų sprendimo institucijas).	R	R	-	-	-
		2.2.4. Priežiūros institucijų svarba ir jų skaičius	Suprasti vietos priežiūros institucijų vaidmenį (priežiūros institucijos teisė skirti baudas).	R	R	-	-
2.3. Draudimo reguliavimas	2.3.1. Draudimo klientų poreikių nustatymas	Apibūdinti draudimo intereso principą ir paaiškinti, kada egzistuoja draudimo interesas.	-	-	C	C	C
		Apibūdinti procedūras, susijusias su kainų pasiūlymais, pasiūlymų formomis, draudimo liudijimais, sertifikatais ir jų svarba.	-	-	A	A	A
		Paaiškinti įmokų mokėjimo santykį su draudimo galiojimu ir nesumokėjimo pasekmes.	-	-	A	A	A
		Suvokti, kad kliento poreikių įvertinimas prieš sudarant sutartį apima pareigą gauti informaciją iš kliento apie jo poreikius, reikalavimus ir tikslus renkantis tam tikrą draudimo produktą.	-	-	A	A	A
		Suvokti, kad pareiga teikti klientui konsultacijas reiškia, kad klientams yra teikiamos asmeninės rekomendacijos su tikslu	-	-	A	A	A

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis					
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA	
		paaiškinti, kodėl tam tikras draudimo produktas geriausiai atitiktų kliento reikalavimus ir poreikius.						
		Skirti patarimo teikimą (asmeninė rekomendacija) nuo konsultacijos, remiantis sąžininga bei konkretaus asmens poreikius atitinkančia analize.	-	-	A	A	-	
	2.3.2. Interesų konfliktai	Paaiškinti, kas yra interesų konfliktas.	-	-	C	C	C	
		Žinoti situacijas, kai paprastai kyla interesų konfliktai.	-	-	C	C	C	
		Žinoti ir gebėti paaiškinti informaciją apie interesų konfliktus, kuri turi būti pateikta prieš pasirašant draudimo sutartį.	-	-	A	A	A	
		Žinoti būdus, kaip pateikti informaciją apie interesų konfliktus.	-	-	A	A	A	
	2.3.3. Duomenų apsaugos teisės aktai	Suprasti pagrindinius asmens duomenų tvarkymo principus (pvz., konfidencialumą, proporcijas).	-	-	C	C	C	
		Žinoti, kuo skiriasi asmens duomenų tvarkymas atsižvelgiant į įvairius tvarkymo tikslus (sutartys, rinkodara, įstatymų numatyti atvejai).	-	-	C	C	C	
		Gebėti paaiškinti klientams jų kaip asmens duomenų subjektų teises ir kaip asmens duomenys tvarkomi.	-	-	A	R	R	
		Žinoti oficialių institucijų galias ir jų taikomas sankcijas asmens duomenų apsaugos taisyklių pažeidimo atveju.	-	-	R	R	R	
	2.3.4. Vartotojų teisių apsaugos įstatymas	Žinoti bendro pobūdžio sutarčių su vartotojais sudarymo reikalavimus. Pavyzdžiui, kad sutartys turi būti sąžiningos: aiškios ir iš anksto aptartos.	-	-	C	C	C	
		Žinoti pagrindinius nesąžiningų susitarimo sąlygų terminus, kaip jie apibrėžti teisės aktuose.	-	-	C	C	C	
		Žinoti vartotojų teisių apsaugos teisės aktų pagrindinių terminų, pavyzdžiui, „vartotojas“ ir „nuotolinė sutartis“, apibrėžimus.	-	-	C	C	C	
		Žinoti specifines nuotolinėms draudimo sutartims taikomas taisykles, pavyzdžiui, būtiną informaciją, suteikiamą prieš sudarant sutartį, ir vartotojo teisę atsisakyti sutarties.	-	-	R	R	R	
		Žinoti vartotojų teisių apsaugos institucijų galias vartotojų teisių pažeidimo atvejais.	-	-	R	R	R	
	2.3.5. Žalų reguliavimas	Apibūdinti žaloms keliamus reikalavimus.	-	-	R	R	R	
		Paaiškinti, kodėl draudimo išmokos prašymas gali būti atmestas arba tik dalinai patenkintas.	-	-	R	R	R	
		Apibūdinti draudiko pareigas gavus prašymo mokėti draudimo išmoką ir žinoti, kada draudikas privalo priimti sprendimą dėl draudimo išmokos mokėjimo ir kada išmokėti.	-	-	R	R	C	

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
		Žinoti būdus, kaip prašymas kompensuoti žalą gali būti patenkinamas – remontas, keitimas, atitaisymas, mokėjimas grynaisiais.	-	-	-	-	R
		Apibūdinti dokumentuotus įrodymus, kurie yra būtini pateikiant prašymus draudimo išmokoms.	-	-	R	R	R
	2.3.6. Skundų nagrinėjimas	Suvokti efektyvių skundų nagrinėjimo procedūrų svarbą.	-	-	R	R	R
		Apibūdinti draudėjams ir draudikams prieinamus ginčų sprendimo mechanizmus bei kiekvieno jų vaidmenį sprendžiant ginčus.	-	-	R	R	R
	2.3.7. Kovos su pinigų plovimu įstatymas	Žinoti sąvokas „procesiniai veiksmai dėl kriminalinės veiklos“, „terorizmo finansavimas“, „politikoje dalyvaujantis asmuo“ ir „naudos gavėjas“.	-	-	R	R	-
		Suvokti kovos su pinigų plovimu taisyklių tikslą ir sankcijas, kurios taikomos pažeidus taisykles.	-	-	C	C	-
		Prisiminti klientų tapatybės nustatymo taisykles ir klientų patikros proceso taisykles bei suprasti, ar būtinas supaprastintas ar visas patikrinimo procesas.	-	-	A	A	-
		Prisiminti įtartinų ir neįprastų transakcijų kriterijus, suprasti, kada pranešti apie tokias transakcijas ir kada susilaikyti nuo tokių transakcijų atlikimo.	-	-	C	C	-
		Žinoti klientų informavimo draudimus, kai apie jų transakcijas kaip apie neįprastas arba įtartinas pranešama atitinkamoms institucijoms.	-	-	R	R	-

3. Investavimo paslaugos

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
3.1. Investavimo rekomendacija	3.1.1. Investavimo rekomendacijų teikimas	Investavimo rekomendacijų teikimas: suprasti paslaugos turinį (t. y. kas yra asmeninė rekomendacija) ir kaip yra vertinamas rekomendacijos klientui tinkamumas.	A	C	-	-	-
		Suprasti, kas yra investavimo tikslai, apribojimai, likvidumas, paaikškinti santykius tarp investicijų horizonto ir investicijų rizikos, padėti renkantis tinkamą investavimo strategiją.	A	C	-	-	-
	3.1.2. Elgsenos finansai	Suvokti elgsenos finansų pagrindus.	R	-	-	-	-

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
	3.1.3. Finansinio prognozavimo ribos	Gebėti išaiškinti skirtumus tarp praeities ir ateities rezultatų; gebėti paaiškinti, kad finansinio prognozavimo galimybės yra ribotos.	A	A	C	-	-
3.2. Portfelio valdymas	3.2.1. Portfelio valdymo paslaugos turinys	Suprasti, koks yra portfelio valdymo paslaugos (teikiamos asmenims ir institucijoms) turinys ir, jei investavimo rekomendacija teikiama, tai ir tinkamumo įvertinimo pareigą.	C	C	-	-	-
		Suvokti portfelio perspektyvą ir bazinio portfelio valdymo proceso veiksmus: tikslų ir apribojimų nustatymą, investavimo politikos dokumento rengimą, kapitalo rinkų lūkesčių suformavimą, strateginės turto alokacijos vertinimą, stebėseną ir perbalansavimą.	A	-	-	-	-
	3.2.2. Portfelio sudarymo teorija ir portfelio efektyvumas	Suprasti, kas yra efektyvus portfelis, rizikos matas (jo variantai ir standartiniai nuokrypiai), grąžos priemonės (realizuota, tikėtina, metinė), betos vertė ir kapitalo įkainojimo modelis (KJM, angl. CAPM).	C	-	-	-	-
	3.2.3. Portfelio suformavimas	Suprasti, kas yra aktyvus ir pasyvus valdymas (indeksavimas) ir kuo jie skiriasi.	A	-	C	-	-
		Apibūdinti dviejų skirtingų turto rūšių portfelį. Suprasti, kas yra diversifikavimas, skirtas portfelio rizikai sumažinti, portfelio kovariacija ir koreliacija.	C	-	C	-	-
		Gebėti palyginti, rizikos ir grąžos požiūriu, skirtingai sudarytus investicinius portfelius.	-	-	A	-	-
3.2.4. Rezultatų įvertinimas	Suprasti ir gebėti paaiškinti investicinių portfelių (įskaitant investicinius ir pensijų fondus) rizikos ir grąžos vertinimą: Šarpo rodiklis, SRG rodiklis (Sintetinis rizikos ir grąžos rodiklis; angl. SRRI), standartinis nuokrypis, alfa, beta, nuokrypio nuo indekso paklaida, informacinis santykis, absoliučioji ir metinė grąža. Suvokti trumpalaikių ir ilgalaikių investicijų grąžos poveikį.	A	-	C	-	-	
	Gebėti palyginti investavimo rezultatus su lyginamaisiais indeksais ir kitais dalyviais.	A	R	R	-	-	
3.3. Kitos investavimo paslaugos	3.3.1. Su vertybiniais popieriais susijusių pavedimų priėmimas ir perdavimas	Su vertybiniais popieriais susijusių pavedimų priėmimas ir perdavimas: suprasti paslaugos turinį, taip pat kokiose vietose jos yra teikiamos bei paslaugų teikėjo pareigą įvertinti tų vietų priimtiniumą.	C	C	-	-	-
	3.3.2. Pavedimų vykdymas	Pavedimų vykdymas: suprasti paslaugos turinį bei paslaugų teikėjo pareigą įvertinti priimtiniumą (sudėtingų ir nesudėtingų priemonių).	C	C	-	-	-
	3.3.3. Prekyba vertybiniais	Suvokti prekybos vertybiniais popieriais savo sąskaita paslaugos turinį.	R	R	-	-	-

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
	popieriais savo sąskaita						
	3.3.4. Finansinių priemonių platinimas su įsipareigojimu išpirkti	Suprasti paslaugos turinį: finansinių priemonių platinimas su įsipareigojimu išpirkti.	R	R	-	-	-
	3.3.5. Finansinių priemonių siūlymas nesant įmonės įsipareigojimo	Suprasti paslaugos turinį: finansinių priemonių siūlymas nesant įmonės įsipareigojimo.	R	R	-	-	-
	3.3.6. DPS veikimas	Suprasti, kokią paslaugą teikia daugiašalė prekybos sistema (DPS).	R	R	-	-	-
	3.3.7. OPS veikimas	Suprasti, kokią paslaugą teikia organizuota prekybos sistema (OPS).	R	R	-	-	-
3.4. Papildomos investavimo paslaugos	3.4.1. Vertybinių popierių saugojimas ir administravimas	Suprasti paslaugos turinį (t. y. saugojimo ir depozitoriumo paslaugas, vertybinių popierių sąskaitas, investavimo sąskaitas, centrinio depozitoriumo sistemą).	R	R	-	-	-
	3.4.2. Paskolos suteikimas investuotojui	Suprasti paslaugos – paskolos (užtikrintos portfelium) – suteikimo investuotojui turinį.	R	R	-	-	-
	3.4.3. Investicijų tyrimai ir finansinė analizė arba kitų formų bendrosios rekomendacijos	Suprasti bendrųjų rekomendacijų teikimo (pirkti, parduoti, laikyti) paslaugos turinį.	R	R	-	-	-
	3.4.4. Patarimai įmonėms apie kapitalo struktūrą bei veiklos strategiją ir susijusi medžiaga	Suprasti paslaugos turinį: patarimai įmonėms apie kapitalo struktūrą bei veiklos strategiją ir susijusi medžiaga.	R	R	-	-	-
	3.4.5. Su užsienio valiutų rinka susijusios paslaugos, kai jos yra susijusios su investavimo paslaugų teikimu	Suprasti paslaugos turinį: su užsienio valiutų rinka susijusios paslaugos, kai jos yra susijusios su investavimo paslaugų teikimu.	R	R	-	-	-

4. Nekolektyvinės finansinės priemonės

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
4.1. Indėliai	4.1.1. Indėlių savybės	Žinoti pagrindines indėlių savybes (vartotojų apsaugos schema, įprasti terminai, palūkanų skaičiavimo metodai).	-	-	R	-	-
	4.1.2. Struktūriniai indėliai	Įsiminti pagrindines struktūrinio (investicinio) indėlio savybes (pagrindinės apsaugos lygis, trukmė, ryšys tarp pagrindinės grąžos ir indėlio grąžos), su struktūriniu indėliu susijusių riziką (kainos riziką, likvidumo riziką, sandorio šalies riziką).	R	R	R	-	-
4.2. Obligacijos	4.2.1. Obligacijų savybės	Įsiminti pagrindines obligacijų savybes (kuponas, išpirkimas, nominalioji vertė, subordinacija arba pirmenybės lygis).	R	R	R	-	-
	4.2.2. Obligacijų rūšys	Žinoti skirtingų obligacijų apibrėžimus ir savybes: emitentas (vyriausybė, įmonė), apsaugos lygis (neapsaugota, subordinuota), išpirkimo nuostatos. Suprasti obligacijos rizikos poveikį.	R	R	R	-	-
	4.2.3. Kredito reitingai	Žinoti kredito reitingų vaidmenį ir įvairių skirtingų kredito reitingų („Moody's“, „Standard & Poor's“, „Fitch Ratings“) reikšmes.	R	R	R	-	-
	4.2.4. Investavimo į obligacijas pranašumai ir trūkumai	Suprasti investavimo į obligacijas grąžos ir rizikos savybes.	C	R	C	-	-
4.3. Akcijos	4.3.1. Nuosavybės vertybinių popierių rūšys	Žinoti nuosavybės vertybinių popierių rūšis, pagrindines savybes ir pranašumus: paprastosios ir privilegijuotosios akcijos, Amerikos depozitoriumo pakvitavimai (ADP), tarptautiniai depozitoriumo pakvitavimai (TDP).	C	C	-	-	-
	4.3.2. Investicijų į akcijas grąžos šaltiniai	Suprasti investicijų į akcijas grąžos šaltinius: vertės pokytis, pajamos iš dividendų.	C	C	C	-	-
	4.3.3. Prekyba ir atsiskaitymas akcijų biržose	Žinoti pagrindines prekybos akcijų (vertybinių popierių) biržose savybes: 1) skirtumas tarp pirminės ir antrinės rinkų; 2) pavedimų rūšys; 3) atsiskaitymo susitarimai; 4) vienašališko vertybinių popierių ir lėšų pateikimo sistema.	A	A	-	-	-
	4.3.4. Akcijų rinkų rizika	Suprasti, kas yra rinkos rizika, sandorio šalies ir (arba) atsiskaitymo rizika, tam tikrai įmonei būdinga rizika, pramonės šakos rizika, makroekonominė rizika, reguliavimo rizika, sisteminė rizika, reputacinė rizika.	C	R	C	-	-
	4.3.5. Akcijų indeksų rūšys ir panaudojimo būdai	Paaiškinti svarbiausias įvairių indeksų savybes, žinoti jų panašumus ir skirtumus: kainos grąžos ir bendro grąžos indekso, svertinio kainų indekso, svertinio rinkos viršutinės ribos indekso ir vienodo svorio indekso. Suprasti etiškų indeksų naudojimą.	R	R	R	-	-

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
	4.3.6. Įmonės įvykiai	Žinoti įmonių įvykius: dividendus, susijungimus, įsigijimus, metinius visuotinius susirinkimus ir balsavimą, akcijų padalijimą, atvirkštinį akcijų padalijimą, akcijų teisių siūlymą.	C	R	-	-	-
	4.3.7. Akcijų vertinimo baziniai kriterijai ir principai	Suprasti ir mokėti panaudoti pagrindinius akcijų vertinimo rodiklius: akcijos kainos ir pelno rodiklis (P/E), akcijų kainos ir buhalterinės vertės rodiklis (P/B), vienai akcijai tenkantis pelnas (EPS), pelnas prieš palūkanas, mokesčius, nusidėvėjimą bei amortizaciją (EBITDA), dividendų pajamingumas.	A	R	-	-	-
4.4. Išvestinės finansinės priemonės	4.4.1. Išankstiniai sandoriai	Žinoti šiuos išankstinių sandorių aspektus: pagrindines savybes, rizikos rūšis, terminologiją, pagrindinius šios priemonės naudotojus ir kaip jie naudojami prekiaujant valiuta ar kitomis finansinėmis priemonėmis.	C	-	-	-	-
	4.4.2. Ateities sandoriai	Žinoti šiuos ateities sandorių aspektus: pagrindines savybes, terminologiją, bendro pobūdžio mokestines pasekmes, sąnaudas, pagrindinius jų naudotojus ir galimybę juos naudoti kaip apsidraudimo arba spekuliacijos priemonę.	C	-	-	-	-
		Žinoti, kuo skiriasi ateities ir išankstiniai sandoriai prekybos, atsiskaitymo ir naudotojų požiūriu.	R	-	-	-	-
	4.4.3. Pasirinkimo sandoriai	Suprasti šiuos pasirinkimo sandorių aspektus: pagrindines savybes, rūšis (pirkimo ir pardavimo pasirinkimo sandoriai), rizikos rūšis, terminologiją, bendro pobūdžio mokestines priemones, sąnaudas, pagrindinius naudotojus ir naudojimo tikslus.	C	-	-	-	-
		Žinoti, kuo skiriasi pasirinkimo sandoriai nuo išankstinių sandorių, ateities sandoriai nuo apsikeitimo sandorių jų savybių, tikslo ir pagrindinių naudotojų požiūriu.	R	-	-	-	-
4.4.4. Apsikeitimo sandoriai	Suprasti šiuos apsikeitimo sandorių aspektus: pagrindines savybes, rizikos rūšis, terminologiją, pagrindinius naudotojus ir naudojimą valdant palūkanų normos riziką.	C	-	-	-	-	

5. Kolektyvinės finansinės priemonės

Skyrius	Vertinimo punktai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
5.1. Fondų ypatybės	5.1.1. Kolektyvinių finansinių priemonių naudojimo privalumai	Suprasti ir paaiškinti investicinių bei pensijų fondų naudojimo naudą: diversifikavimą, priėjimą prie įvairių rinkų, mažesnę minimalią investiciją, reguliacinę priežiūrą, standartizuotą teisinę struktūrą.	A	C	C	-	-

Skyrius	Vertinimo punktai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
	5.1.2. Fondų mokesčiai ir išlaidos	Žinoti išlaidas ir mokesčius, susijusius su investavimu ir pensijų fondais: sandorių sąnaudas, saugojimo mokesčius, fondo valdymo mokesčius (fiksuočius ir sėkmės mokesčius), pasirašymo ir išpirkimo mokesčius, bendrąjį išlaidų koeficientą.	A	A	C	-	-
5.2. Investiciniai fondai	5.2.1. Fondų rūšys pagal turto klasę	Suprasti ir paaiškinti pagrindines pinigų rinkos, fiksuotų pajamų, akcijų ir žaliavų fondų savybes.	A	C	C	-	-
	5.2.2. Alternatyvūs investiciniai fondai	Suprasti ir paaiškinti pagrindines rizikos draudimo fondų, privataus kapitalo fondų ir nekilnojamojo turto fondų savybes – jų teisinę sistemą, likvidumo apribojimus, vertinimo dažnumą bei prekybos fondo vienetais apribojimus.	C	-	R	-	-
	5.2.3. Investicinių fondų teisinė struktūra	Žinoti ir paaiškinti pagrindines įvairių fondų teisinių struktūrų savybes: atvirojo tipo fondai, uždarojo tipo fondai, KIPVPS (UCITS), investicinės kintamojo kapitalo bendrovės, specializuoti investiciniai fondai, alternatyvaus investavimo fondai.	A	-	-	-	-
	5.2.4. Fondų akcijų klasių rūšys	Suprasti skirtumą tarp akcijų klasių kaupimo ir paskirstymo bei tarp mažmeninių ir institucinių akcijų klasių.	C	C	-	-	-
	5.2.5. Investicinių fondų mokestinis vertinimas	Suprasti ir paaiškinti už dividendus mokamus mokesčius, palūkanų dydžius ir kapitalo prieaugį.	A	A	-	-	-
	5.2.6. Prekyba fondų vienetais	Žinoti ir paaiškinti prekybos fondų vienetais apdorojimą: paslaugų teikėjus, užsakymo pateikimą, kainodarą (GTV), patvirtinimą, atsiskaitymo ciklą, prekybos terminus.	A	A	R	-	-
5.3. Pensijų sistema	5.3.1. Pensijų sistemos sukūrimas, ilgalaikis tikslas ir dalyvių poreikiai	Suprasti sąvoką „pensijų pakopa“ ir kaip veikia I, II ir III pakopų sistema.	C	-	C	C	-
		Suprasti ilgalaikę dalyvavimo pensijų sistemoje naudą ir pajamų šaltinius sulaukus pensinio amžiaus.	C	-	C	C	-
		Suprasti socialinius, ekonominius ir demografinius veiksnus (pvz., visuomenės senėjimas, gimstamumas, emigracija), darančius įtaką pensijų sistemai (ir suvokti, kaip ši įtaka daroma).	C	-	C	C	-
	5.3.2. I pakopos pensija	Suprasti I pakopos pensijų sistemos struktūrą ir finansavimą.	C	-	R	R	-
		Suprasti bendrąsias senatvės pensijos skaičiavimo taisykles ir veiksnus, nuo kurių priklauso senatvės pensijos dydis.	C	-	C	C	-
		Suprasti, kaip I pakopos pensijos dydis priklauso nuo dalyvavimo kaupiant II pakopos pensiją.	A	-	R	-	-
	5.3.3. II pakopos pensija	Paaiškinti I ir II pakopos pensijų mokamų įmokų dydžius.	A	-	-	-	-
Suprasti skirtumus tarp rinkoje esamų pensijų fondų (pensijų fondų grupės, investavimo strategijos ir investicijų rizikos lygis), įskaitant pensijos fondų pasirinkimo ir keitimo principus (naudojant „gyvenimo ciklo“ metodą).		C	-	-	-	-	

Skyrius	Vertinimo punktai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
		Suprasti išmokų principus (vienkartinės pensijos išmokos, periodinės išmokos, anuitetai) bei pagrindinius reikalavimus joms gauti.	C	-	-	-	-
	5.3.4. III pakopos pensija	Gebėti įvertinti klientų poreikį dalyvauti III pakopos pensijų fonduose ir apskaičiuoti III pakopos pensijų įmokas.	A	-	-	-	-
		Žinoti rinkoje siūlomų III pakopos pensijų fondų produktų skirtumus ir gebėti juos palyginti: a) III pakopos pensijų fondai (investavimo strategijos, investicijų rizikos lygiai), įskaitant pensijų fondo pasirinkimo ir keitimo principus (strategija, naudojant „gyvenimo ciklo“ metodą); b) investicinis gyvybės draudimas, skirtas pensijai kaupti; c) III pakopos pensijų sutartis (III pakopos pensijų fondas ir investicinis gyvybės draudimas, skirtas pensijai kaupti), mokesčiai (palyginti su konkurentų siūlomomis sutartimis).	A	-	-	-	-
		Suprasti mokestines pasekmes: a) mokesčių lengvatos kaupimo metu (mokamos įmokos); b) mokesčių grąžinimas dalinio atsiėmimo, nutraukimo arba sutarties pabaigos atveju.	A	-	-	-	-
	5.3.5. Tarpvalstybinės galimybės	Žinoti pensijos santaupų perkėlimo iš vienos valstybės į kitą galimybes.	R	-	-	-	-

6. Draudimo produktai

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
6.1. Ne gyvybės draudimas	6.1.1. Draudimo produktai	Žinoti pagrindines privatiems asmenims skirto mokėjimų apsaugos draudimo savybes ir draudimo apsaugą.	-	-	-	-	C
		Žinoti pagrindines transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo, skirto privatiems asmenims, savybes ir draudimo apsaugą.	-	-	-	-	C
		Žinoti pagrindines privatiems asmenims skirto transporto priemonių draudimo (KASKO) savybes ir draudimo apsaugą.	-	-	-	-	C
		Žinoti pagrindines privatiems asmenims skirto būsto draudimo (pastatų ir turto draudimas) savybes ir draudimo apsaugą.	-	-	-	-	C
		Žinoti pagrindines privatiems asmenims skirto kelionių draudimo savybes ir draudimo apsaugą.	-	-	-	-	C

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
		Žinoti pagrindines nelaimingų atsitikimų draudimo, skirto privatiems asmenims, sąvybes ir draudimo apsaugą.	-	-	-	-	C
		Žinoti pagrindines privatiems asmenims skirto sveikatos draudimo sąvybes ir draudimo apsaugą.	-	-	-	-	C
	6.1.2. Ne gyvybės draudimo klientų poreikių įvertinimas	Suprasti, kokių tipų yra draudimo sektoriaus klientai, kokie yra jų poreikiai ir reikalavimai.	-	-	-	-	C
		Suprasti ir paaiškinti draudimo poreikį bei pagrindines rizikas, su kuriomis klientas susiduria (priklausomai nuo kliento gyvenimo būdo ir asmeninių aplinkybių).	-	-	-	-	C
		Gebėti paaiškinti klientui franšizės poveikį jo interesams, nepakankamą apdraudimą ir perteklinį draudimą, jei tai yra numatyta draudimo sutartyje.	-	-	-	-	C
		Žinoti, kada reikia pateikti draudimo produkto informacijos dokumentą, žinoti šio dokumento privalomąjį turinį ir formą.	-	-	-	-	R
	6.1.3. Draudimo sutarčių teisė	Gebėti paaiškinti, kaip draudimo liudijimas gali ir privalo būti pakoreguotas arba nutrauktas, jei įvyksta kokie nors pokyčiai (tapatybės duomenų, draudimo intereso, rizikos padidėjimas ar sumažėjimas).	-	-	-	-	C
		Žinoti pagrindines draudimo sutartis reglamentuojančias taisykles bei pagrindines draudimo sutarčių šalių teises ir pareigas.	-	-	-	-	R
		Žinoti svarbiausias draudimo sutartyse vartojamas sąvokas, tokias kaip draudėjas, apdraustasis ir draudimo interesas.	-	-	-	-	C
		Žinoti, kurie aspektai privalo būti įtraukti į sutartį (tokie kaip apdrausta rizika, draudimo objektas, draudimo suma).	-	-	-	-	R
		Žinoti kliento pareigą informuoti draudiką apie visus dalykus, kurie yra reikšmingi sudarant draudimo sutartį.	-	-	-	-	C
		Žinoti draudimo sutarties įsigaliojimo principus, įskaitant ypatybes taikomas nuotoliniu būdu sudarytoms sutartims.	-	-	-	-	C
		Žinoti draudimo sutarties nutraukimo taisykles.	-	-	-	-	C
		Žinoti pasekmes, kurios kyla draudimo sutarčiai, jei klientas draudiką apgauna arba kitaip veikia bloga valia.	-	-	-	-	C
		Žinoti ir gebėti paaiškinti bendrąją informaciją, kuri yra pateikiama prieš sudarant draudimo sutartį.	-	-	-	-	A
	6.1.4. Mokesčių teisė	Žinoti gyventojų pajamų mokesčio taikymo draudimui atlyginimo pagrindus.	-	-	-	-	R
		Žinoti ne gyvybės draudimo produktų, įsigytų privačių asmenų arba įmonių, pvz., sveikatos arba nelaimingų atsitikimų draudimo, mokesčius.	-	-	-	-	C

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
		Žinoti pagrindinius dalykus, kaip taikomas gyventojų pajamų mokestis mokant sveikatos arba nelaimingų atsitikimų draudimo įmokas.	-	-	-	-	R
		Žinoti pagrindinius dalykus, kaip taikomas PVM ne gyvybės draudimo produktams ir draudimo tarpininkų paslaugoms.	-	-	-	-	R
		Žinoti, kaip taikomas PVM mokant transporto priemonių draudimo kompensaciją PVM mokėtojiui grynaisiais arba kai kompensuojamas remontas.	-	-	-	-	R
	6.1.5. Žalų reguliavimas	Paaiškinti apgaulingų prašymų mokėti draudimo išmokas ir situacijų, kai draudimo rizika atsirado dėl draudėjo, apdraustojo ar trečiojo asmens veikimo bloga valia, pasekmes.	-	-	-	-	C
		Paaiškinti transporto priemonių draudikų biuro funkciją reguliuojant žalas.	-	-	-	-	R
		Paaiškinti likutinės turto vertės vaidmenį reguliuojant žalas.	-	-	-	-	C
		Apibūdinti draudikams suteiktas žalų išieškojimo priemones.	-	-	-	-	C
6.2. Gyvybės draudimas	6.2.1. Gyvybės draudimas ir taupymo produktai	Suprasti, kuo skiriasi draudimo principu pagrįsti investiciniai produktai nuo kitų gyvybės draudimo produktų.	-	-	A	A	-
		Suprasti garantuotos palūkanų normos kaupiamojo gyvybės draudimo atveju koncepciją.	-	-	C	R	-
		Žinoti tradicinio gyvybės draudimo sutarties tipinę mokesčių struktūrą esant garantuotai palūkanų normai.	-	-	C	C	-
		Žinoti universalios gyvybės draudimo sutarties tipinę mokesčių struktūrą.	-	-	C	-	-
		Žinoti su investicinio gyvybės draudimo sutarties tipinę mokesčių struktūrą.	-	-	C	-	-
		Suprasti dalyvavimo pelne sąlygos tikslą.	-	-	C	-	-
		Žinoti, kokios rizikos kyla draudėjui turint skirtingų rūšių gyvybės draudimo (tradicinio, universalios, investicinio) sutartis.	-	-	C	-	-
	6.2.2. Garantijos	Suprasti grynosios įmokos sąvoką.	-	-	C	C	-
		Žinoti gyvybės draudimo produktų privalumus (išlaikytinių apsauga, pajamų apsauga, paveldėjimo planavimas, ilgalaikė priežiūra, nuoseklus taupymas).	-	-	C	C	-
		Atskirti garantuotas ir negarantuotas išmokas.	-	-	A	A	-
		Atskirti garantuotas ir negarantuotas draudimo įmokas.	-	-	A	A	-
	6.2.3. Finansinės rizikos	Suvokti investicinės vertės nepastovumo koncepciją.	-	-	A	-	-
		Suprasti, kaip draudėją, turintį draudimo principu pagrįstą investicinį produktą, veikia finansinė rizika.	-	-	A	-	-

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
6.2.4. Gyvybės draudimo klientų poreikių įvertinimas		Suprasti, kad draudimo produkto informacija, teikiama klientui, turi būti tiksli, atitinkamos formos ir tokia, jog klientas priimtų sprendimą apsvaustęs visą informaciją.	-	-	A	A	-
		Suprasti, kada būtina įvertinti draudimo produkto tinkamumą klientui, prašant klientą pateikti informaciją ir apibūdinti investavimo patirtį. Žinoti, kaip elgtis, jeigu produktas nėra tinkamas arba klientas nepateikė reikalingos informacijos.	-	-	A	-	-
		Žinoti, kada reikia pateikti draudimo pagrindinį informacijos dokumentą, žinoti šio dokumento privalomąjį turinį ir formą.	-	-	C		-
6.2.5. Draudimo sutarčių teisė		Žinoti pagrindines draudimo sutartis reglamentuojančias taisykles bei pagrindines draudimo sutarčių šalių teises ir pareigas.	-	-	C	C	-
		Žinoti svarbiausias draudimo sutartyse vartojamas sąvokas, tokias kaip draudėjas, apdraustasis ir išperkamoji suma.	-	-	C	C	-
		Žinoti, kurie aspektai privalo būti įtraukti į sutartį (tokie kaip apdrausta rizika, draudimo objektas, draudimo suma).	-	-	R	R	-
		Žinoti kliento pareigą informuoti draudiką apie visus dalykus, kurie yra reikšmingi sudarant draudimo sutartį.	-	-	C	C	-
		Žinoti pasekmes, kurios kyla draudimo sutarčiai, jei klientas draudiką apgauna arba kitaip veikia bloga valia.	-	-	C	C	-
		Žinoti draudimo sutarties įsigaliojimo principus, įskaitant ypatybes taikomas nuotoliniu būdu sudarytoms sutartims.	-	-	C	C	-
		Žinoti draudimo sutarties nutraukimo taisykles.	-	-	C	C	-
		Žinoti ir gebėti paaiškinti bendrąją informaciją, kuri yra pateikiama prieš sudarant draudimo sutartį.	-	-	A	A	-
6.2.6. Interesų konfliktai gyvybės draudime		Žinoti, kada bendro pobūdžio interesų konfliktų šaltiniai turi būti atskleisti klientui.	-	-	R	R	-
		Turėti bendrą supratimą apie interesų konfliktų politiką.	-	-	R	R	-
6.2.7. Mokesčių teisė		Žinoti gyventojų pajamų mokesčio taikymo draudimui atlyginimo pagrindus.	-	-	R	R	-
		Žinoti, kuo skiriasi verslo subjektų ir fizinių asmenų įsigytų gyvybės draudimo produktų apmokestinimas.	-	-	C	C	-
		Žinoti pagrindinius dalykus, kaip taikomas gyventojų pajamų mokestis mokant investicinio gyvybės draudimo įmokas.	-	-	C	C	-
		Žinoti pagrindines privatiems asmenims skirto būsto draudimo (pastatų ir turto draudimas) sąlygas ir draudimo apsaugą.	-	-	R	R	-

Skyrius	Vertinimo kriterijai	Žinių tikslas	Žinių lygis				
			IA	IIP	IIA	LIA	NLIA
		Žinoti, kokiais atvejais kapitalo pajamos yra apmokestinamos gyventojų pajamų mokesčiu.	-	-	R	-	-

Kontaktai

Estija

Ülle Mathiesen

Vykdomoji direktorė / atstovė Estijoje

+372 50 66 413

ylle.mathiesen@bfaa.eu

www.bfaa.ee

Doma Square 8A-6, LV-1050 Ryga, LATVIJA

Ahtri 12, Talinas, 10151 ESTIJA

Latvija

Diana Kvedere

Atstovė Latvijoje

+371 2543 3433

diana.kvedere@bfaa.eu

www.bfaa.lv

Doma Square 8A-6, LV-1050 Ryga, LATVIJA

Lietuva

Karolina Kriščiukaitytė

Atstovė Lietuvoje

+370 6700 9602

karolina.krisciukaityte@bfaa.eu

www.bfaa.lt

Konstitucijos pr. 7, LT-09308 Vilnius, LIETUVA